

Samen werken

De gymlessen starten op maandagochtend vroeg op een school voor primair onderwijs in de wijk Beverwaard (Rotterdam Zuid). Dit is een wijk met een multiculturele populatie met huishoudens die over het algemeen een lage sociaaleconomische status hebben. Dit verhaal gaat over de(on)mogelijkheden hoe je kinderen aan het sporten kunt krijgen door samen te werken met partijen om de school.

TEKST MOHAMED BENZIANE

Als vakleerkracht ontvang ik de kinderen altijd bij de deur en probeer ik een praatje te maken. Gia, een leerling uit groep acht, loopt naar mij toe en vertelt over het streetdanceoptreden van afgelopen weekeinde, waarin zij een prominente rol speelde. Wie had dat gedacht! Zes maanden geleden was Gia nog geen lid van een vereniging. Wel stond ze elke week weer vol passie te dansen wanneer ze de gymzaal binnenkwam, omdat ze weer nieuwe danspasjes had ontdekt via het televisieprogramma *So you think you can dance*. Haar ogen stralen wanneer ze het over dansen heeft.

Waarom geen lid worden

Gia woont samen met haar moeder en twee broertjes. Moeder is vaak niet zo lekker en zit veel thuis. Ze leven van een uitkering. Gia is

▼
Acrogym

de grote zus en brengt haar broertjes dagelijks naar school en voelt zich ook verantwoordelijk voor hen. Gia wil heel graag lid worden van een dansschool, ze heeft echter 99 redenen om geen lid te worden. Het is te ver weg, mijn moeder is niet lekker en kan mij niet brengen, het is te onveilig om zelf de wijk uit te gaan, openbaar vervoer kost geld, we hebben geen auto, de tijden komen niet goed uit, ik moet zorgen voor mijn broertjes, contributie en sportkleding kosten geld, et cetera.

Helpen met lid worden

Na een aantal interventies is het toch gelukt om Gia lid te laten worden van een dansschool en afgelopen weekeinde had ze haar eerste dansvoorstelling in een theater. Wat straalde ze enorm en wat motiveert haar verhaal ons! Wat zou het mooi zijn, als we meer van deze succesverhalen kunnen creëren. Er zijn genoeg kinderen in de wijk die in soortgelijke situaties zitten.

Om kinderen zoals Gia bij een vereniging te krijgen hebben wij (de professionals) in de wijk de handen ineengeslagen en verschillende interventies bedacht om ons doel te bereiken,; namelijk ervoor zorgen dat alle kinderen hun plek kunnen vinden in de bewegingscultuur ongeacht hun leefomstandigheden.

Samenwerken door verschillende partijen

Na een analyse van de mogelijke barrières zijn wij tot de conclusie gekomen dat samenwerken met verschillende partijen niet alleen wenselijk is, maar eerder noodzakelijk om ons doel te behalen.

Een van de barrières is afstand. De meeste verenigingen hebben zich buiten de wijk gevestigd en dit wordt door veel ouders gezien als een drempel. Vanuit de gemeente

▲ *Judo op locatie*

Rotterdam en Rotterdam sportsupport is de Schoolsportvereniging (SSV) opgestart. Dat houdt in dat verschillende verenigingen een locatie hebben opgestart in wijken waar weinig aanbod was, zoals Beverwaard. De vakleerkrachten bewegingsonderwijs die in de wijk werken, coördineren en promoten de SSV.

Barrière reistijd en -afstand

Momenteel hebben wij zes aangesloten verenigingen in onze wijk, waarbij de sporten direct na schooltijd worden aangeboden in een gymzaal in de wijk. De kinderen worden lid van de vereniging, krijgen les van de verenigings-trainer én ze hoeven de wijk niet uit! Hiermee zijn de barrières afstand en reiskosten ontnomen. De sportlessen proberen wij ook zoveel mogelijk direct na schooltijd te plannen om de barrière 'geen tijd' te ontlopen. Ouders kunnen de SSV hierdoor zien als een verlengde van

De sportlessen proberen wij ook zoveel mogelijk direct na schooltijd te plannen om de barrière 'geen tijd' te ontlopen

school. Dit is ook een valkuil op het moment dat kinderen te oud worden voor de SSV en worden verzocht om door te stromen naar een locatie buiten de wijk. Wij vinden echter dat de voordelen het winnen van de nadelen omdat kinderen hierdoor in ieder geval jarenlang de sport beter leren uitvoeren, een band vormen

met de trainer en de discipline leren opbrengen om wekelijks op een vast tijdstip te sporten.

Barrière financiën

Een andere barrière is financiën. Om die aan te pakken, hebben wij verschillende intermediairs van het Jeugdsportfonds in de wijk. Het Jeugdsportfonds vergoedt de contributie van het kind tot een bedrag van 225 euro per jaar voor ouders die daarvoor in aanmerking komen. De intermediairs kennen elkaar ook en kunnen op deze manier de ouders direct doorverwijzen naar de juiste intermediair om een aanvraag te doen voor het jeugdsportfonds.

De oplossingen voor de barrières zijn er. De boodschap dient de kinderen en de ouders echter wel te bereiken. De ouders zijn vooral in het PO cruciaal, omdat zij voor een overgroot deel bepalen wat het kind mag doen. Om ze te bereiken hebben wij diverse interventies bedacht, waarbij we uitgaan van het principe 'van het kind naar de ouder'.

Beginnen bij het kind

We beginnen in eerste instantie bij het kind. Vanwege de leerplicht zien wij alle kinderen tijdens de gymlessen. In de eerste schoolweken worden de kinderen door de vakleerkracht bevroegd over verschillende zaken, waaronder de sportvoorkeur en of ze lid zijn van een vereniging. Dit slaan wij op in ons digitale sportsysteem, waarbij we al snel in het schooljaar een overzicht hebben van de activiteiten die de kinderen doen na schooltijd.

▲ *Sporten direct na schooltijd, (A.R.)*

Kort daarna organiseren wij een 'SSVeest'. Tijdens dit feest worden alle trainers van de SSV sporten uitgenodigd om workshops te geven in de gymzaal of op het schoolplein om de SSV te promoten. Kinderen kunnen zich opgeven om gratis deel te nemen aan verschillende workshops. De ouders worden ook uitgenodigd voor koffie en thee, waarbij de vakleerkrachten deze kans direct benutten om het een en ander uit te leggen over het Jeugdportfonds. Aan het eind van het SSVeest krijgen de kinderen proeftrainingsformulieren mee van de sporten waarbij ze een workshop hebben gevolgd.

Na het SSVeest zijn we er nog niet. Dan starten de promotieweken. Elke school in de wijk krijgt tijdens de promotieweken een sport aangewezen die zij twee weken promoten. Na twee weken rouleert dit, waarbij elke school na twaalf weken het gehele aanbod heeft

gehad. De groepsleerkrachten worden actief bij de promotie betrokken. Ze plakken het SSV-rooster op de deuren van hun lokaal, beantwoorden vragen van ouders, delen formulieren uit en enthousiasmeren de kinderen.

Tijdens en na de promotieweken zetten we alle data in ons digitale sportsysteem, waarna wij in december een totaaloverzicht hebben van de kinderen die hebben meegedaan met het SSVeest, de kinderen die een proefles hebben gevolgd en de kinderen die lid zijn geworden van een vereniging. Na de kerstvakantie wordt een nieuwe interventie ingezet. De ouders van de kinderen die nergens aan hebben meegedaan en geen lid zijn van een vereniging worden gebeld door de vakleerkracht. Het gesprek wordt op subtiele wijze gevoerd, waarbij wij in eerste instantie aan de ouders duidelijk willen maken dat wij ervan overtuigd zijn dat iedere ouder het beste wil voor zijn kind en vervolgens vragen wij of we kunnen helpen met het verwezenlijken van de sportdoelen. In dit gesprek wordt de ouder bewust gemaakt dat er geen barrières hoeven te zijn en hierop reageren ouders vaak positief.

Ouders informeren

Een van de barrières die ouders soms ook aangeven is het feit dat ze niet weten wat hun kind leuk vindt. Ze geven aan dat hun kind de ene keer dit leuk vindt en de andere keer weer dat (zapp-gedrag). We kunnen de ouder in ieder geval meegeven dat het kind tijdens het onderzoek in de gymles heeft aangegeven wat zijn sportvoorkeur is en hoe het kind reageert op bepaalde sporten tijdens de gymles. Verder proberen wij de ouders ook te bereiken door verschillende ouder-en-kind sportactiviteiten te organiseren gedurende het schooljaar. Wij merken dat ouders veel invloed hebben op elkaar. Hierom trachten wij om ouders regelmatig bij elkaar te brengen in een sportsetting, zodat ze elkaar meer zullen spreken over deze onderwerpen. Het principe 'van het kind naar de ouder' is in onze aanpak duidelijk te zien. Uiteindelijk staan we bijna bij de ouders op de stoep.

Sportregisseurs in gemeente Rotterdam

De gemeente Rotterdam is ook gestart met een topinitiatief waar wij ons voordeel uithalen, namelijk sportregie. Elk gebied in Rotterdam heeft een sportregisseur vanuit de gemeente die onderzoeksresultaten en concrete wijkanalyses heeft van de volledige wijkpopulatie. Hierin staan onder andere de interesses van de populatie en de determinanten die ervoor zorgen of men wel of niet aan sport deelneemt. Verder hebben ze ook het volledige

sportaanbod in kaart en hebben zij een uitgebreid netwerk. De gesprekken met de sportregisseur zijn daardoor ook heel nuttig om ons doel te halen. Tevens proberen wij als vakleerkrachten altijd aan te sluiten bij de wijknetwerken om de lijnen kort te houden met andere professionals in de wijk, zoals zorgverleners, politici en wijkhulpverleners.

Nieuwe interventies

Zoals je kunt lezen zijn wij actief in de wijk, maar we willen meer! We zijn momenteel bezig met het bedenken van nieuwe interventies en proberen nog meer mensen te bereiken om ons netwerk te vergroten met de potentie voor meer samenwerkingspartners. Één van de doelen die we nu hebben is blijvend lidmaatschap van een vereniging als kinderen van het primair naar het voortgezet onderwijs (VO) gaan. Wij willen dit jaar voor het eerst een ouder-kind activiteit organiseren, speciaal voor groep acht om een gezellige afsluiting te markeren, maar ook om informatie over te brengen. De sportregisseur van de wijk wordt ook uitgenodigd voor een korte presentatie tijdens deze activiteit. Daarnaast nemen wij contact op met de VO scholen waar onze kinderen vaak naartoe gaan om elkaar aan te vullen op verschillende

manieren. Hierbij valt te denken aan een warme overdracht van beweegportfolio's, het creëren van beleid dat op elkaar aansluit et cetera.

Goed leren mikken

Momenteel zie je dat veel vakleerkrachten in hun eigen vijver proberen er het beste van te maken door zelf interventies te bedenken en van alles uit te proberen. Dit ondernemend vermogen is goed. Ze zouden er echter wel bij geholpen zijn als ze basiskennis zouden hebben van vakken zoals *marketing* en *sales*. Hoe zorg ik ervoor dat iemand de eerste stap maakt richting een blijvende deelname aan de bewegingscultuur? Neem bijvoorbeeld het concept "*nudging*". Los van de ethische discussie, kent iedereen het effect van de vlieg in de wc-pot. Mensen zijn sneller geneigd om hierop te mikken. Je beïnvloedt het onbewuste gedrag door een bewuste interventie in te zetten die simpelweg een duwtje (*nudge*) geeft in de goede richting. Ik adviseer de instituten (ALO's) om dit soort kennis onderdeel te maken van de opleiding. Dan wordt het makkelijker om de pijlen op de juiste determinanten te richten. Om gepast af te sluiten, een citaat; "Als de ladder tegen de verkeerde muur staat, dan brengt elke stap je dichterbij de verkeerde bestemming" (Covey, 2010).

◀ Soms moet je zinnen maken, (A.R.)

Contact

M.Benziane@hhs.nl

Foto's

Anita Riemersma en
Mohamed Benziane

Kernwoorden:

samenwerken, buurt,
school, sport